

M K B

PROGRAMOK
RENDEZVÉNYEK
BESZÁMOLÓK
JELENTÉSEK
RÖVID CIKKEK
KÖZLEMÉNYEK
HÍREK
HIRDETMÉNYEK

*Barlangkutatók
Szakmai Találkozója*

November 9-11. Esztergom, Zöld ház

2001.

november-december

**T
Á
J
J
É
K
O
Z
T
A
T
Ó**

A Magyar Földrajzi Társaság
dr. Dénes Györgyöt, Társulatunk tiszteletbeli elnökét
Teleki Sámuel-éremmel tüntette ki.

A kitüntetés 2001. szeptember 25-én, a Magyar Földrajzi Múzeumban megtartott
 Erdi Napok keretében került átadásra.

A kitüntetéshez szívből gratulálunk!

PROGRAMOK, RENDEZVÉNYEK

ITTHON

HALOTTAK EMLÉKÉÜL — ÉLŐK INTELMEÜL

A Szemlő-hegyi-barlang feletti **Barlangkutatók Emlékkertjében** – immár hagyomá-
 nyosan – csendes megemlékezést tartunk elhunyt barlangkutató társainkról
2001. október 31-én 17³⁰-kor.

A megemlékezésre minden tagtársunkat és hozzátartozót szeretettel várunk.

SZABÓ PÁL ZOLTÁN 100 ÉVE SZÜLETETT

Emlékülés az MTA Regionális Kutató Központ
 és a Pécsi Tudományegyetem közös rendezésében
2001. november 7-én
 a PTE Konferencia termében (Pécs, Ifjúság u. 6.)

Program

9⁰⁰ Megnyitó

Szabó Pál Zoltán életútja

Szabó Pál Zoltán társadalomföldrajzi kutatásai

Szabó Pál Zoltán karsztmorfológiai kutatásai

Szabó Pál Zoltán karszthidrológiai kutatásai

Szabó Pál Zoltán szerepe a DK-Dunántúli barlangkutatásban

Szabó Pál Zoltán geomorfológiai kutatásai

Szabó Pál Zoltán kutatásainak társadalmi jelentősége

Szabó Pál Zoltán tudományos szervezői tevékenysége

Szabó Pál Zoltán tudományos közéleti tevékenysége

13⁰⁰ Ebéd, fogadás

15⁰⁰ Koszorúzás a sírnál

A program keretében Szabó Pál Zoltán műveiből és személyes tárgyaiból álló kiállítás
 látható néhány vitrinben, továbbá tantermet neveznek el Szabó Pál Zoltánról.

Az emlékülés előadásai későbbi időpontban önálló kötetben megjelennek.

BARLANGKUTATÓK SZAKMAI TALÁLKOZÓJA

2001. november 9–11.
Esztergom, Zöld ház

Helyszín: Esztergom – Zöld Ház (Bajcsy-Zsilinszky út 4., térkép a 23. oldalon).
Étkezés: Hévíz Étterem (Aradi vértanúk tere 2., lásd a térképet is)
Szállás: Géza fejedelem Szakmunkásképző Intézet Kollégiuma (Budai Nagy Antal u. 38. (lásd a térképet is), ahol 4 ágyas szobák vannak. Szállásdíj: 1500 Ft/éj/fő.
A szállás és a helyszín között a helyi autóbuszjáratral a regisztrált résztvevők ingyen közlekedhetnek.

Program:

November 9. péntek:

18⁰⁰-22⁰⁰. Regisztráció

November 10. szombat:

8³⁰ Megnyitó

Megemlékezések

- *Dr. Dénes György:* Dr. Papp Ferenc szerepe a Magyar Karszt- és Barlangkutató Társulat életében
- *Dr. Gálos Miklós—Dr. Kertész Pál:* A műszaki közettan fejlődése Papp Ferenc nyomán
- *Liebe Pál:* Papp Ferenc munkássága a budapesti hévizek területén
- *Maucha László:* A jósvalói kutatóállomás létrehozásának jelentősége Papp professzor életművében
- *Rónaki László:* 100 éve született Szabó Pál Zoltán
- *Székely Kinga:* Schönviszky László barlangkutató munkásságáról
- *Dr. Dénes György:* Emlékezés Ernst Lajosra, halála 10. évfordulóján

10⁰⁰ Előadások

- *Sásdi László:* Gázbuborékok szerepe a barlangok kialakulásában
- *Dr. Leél-Össy Szabolcs:* A borsókövekről
- *Eszterhás István:* A pszeudokarsztos táborok eredményei
- *Dr. Lénárt László:* A 2000. április—december közötti rendkívüli csapadékhiány hatása a bükk karsztvízszintre
- *Dr. Szunyogh Gábor:* A Baradla 1:100-as térképének bemutatása
- *Borsos János:* Napfolt – időjárás
- *Rabbitovszky Alice Anna:* „Barlangok titkai” c. ismeretterjesztő programunk megvalósítása vak gyermekek számára
- *Kopasz Imre—Ország János:* Barlangkataszteri felvételezés a Nyugati-Mecsekben

13⁰⁰ Ebédszünet

14⁰⁰ Előadások

- *Dr. Dezső Zoltán—Molnár Lajos:* Barlangi klíma- és radonviszonyok kapcsolata
- *Dr. Csige István:* A karsztgáz-áramlás dinamikája
- *Molnár Lajos—dr. Dezső Zoltán:* A Hajnóczy-barlang légkörszénének recens változása

- *Borsos János*: „Homo ludens”
- *Zsolyomi Zsolt*: A Szabadság- és a Danca-barlang bemutatása
- *Tarnai Tamás–Barta Károly*: A Szuadó-völgyi nyelők 2001. évi kutatási eredményei és a további koncepciók

10 perc szünet

- *Polacsek Zsolt*: A Slagos Macska-barlang felfedezése
- *Kocsis Ákos*: A Vértes-hegység terepbejárás eredményei
- *Bán Balázs*: A Döme-barlang kialakulása és általános ismertetése
- *Polacsek Zsolt*: Barlangkutatási eredmények a Kab-hegyen
- *John Szilárd–Polacsek Zsolt–Schäfer István*: A Bakonyi Barlangkutató Egyesületek Szövetsége kutatási eredményei

18⁰⁰ Vacsoraszünet

19⁰⁰ Videovetítés

- *Schäfer István*: Új kristálybarlang a Vértesben (10 perc)
- *Zsolyomi Zsolt*: Hágó Kupa 2001 (25 perc)
- *BEBTE*: Vulcanus nyomában (30 perc)
- *Stibrányi Gusztáv*: A Szádelői-völgy fölötti Nagy-traverz (25 perc)
(a vetítés után kötetlen beszélgetés a technikai részletekről)

November 11. vasárnap:

9⁰⁰ Előadások

- *Eszterhás István*: Exhalációs barlangok a Kárpát-medencében
- *Takácsné Bolner Katalin*: A Terra Ronca vonulat (Brazília) barlangjai
- *Börcsök Péter*: Új távlatok a Gortani kutatásában
- *Aszódi Géza*: Egy alternatív világítóeszköz tulajdonságainak bemutatása és összehasonlítása más fényforrásokkal
- *Borsos János*: Túlélni a csúcson

10 perc szünet

- *Ligeti Márton–Hegyi Zoltán–Szabó Lénárd–Borzásák Sarolta–Egri Csaba*: A Papp Ferenc Csoport nyári túrája a Tien-San-ban
- *Szabó Gyula*: A Poligon Barlangkutató, Geológiai, Hidrológiai Egyesület Dél-bükki kutatási eredményei
- *Tarnai Tamás–Zalán Béla*: A Mészégető-források barlangjának vízszint-süllyesztéses kutatása 2001. nyarán
- *Láng István–Lieber Tamás*: Etna 2001.
- *Szabó Zoltán*: Franciaországi barlangi bújáregyedikció

13⁰⁰ Ebédszünet

14⁰⁰ Látogatás a Sátorkő-pusztai-barlangban

Pósterterek

- *Börcsök Péter*: A Gortani felfedezésének áttekintése
- *Eszterhás István*: Denevérek a heraldikában
- *Bán Balázs*: Döme-barlang térkép
- *Molnár Lajos–dr. Dezső Zoltán*: A Baradla-barlang aggteleki oldalának légkörzése radonmérések alapján
- *Kocsis Ákos*: Csóka-hegyi karsztobjektumok
- *Nédli Zsuzsanna*: Barlangi ásványok nehézfém-tartalmának vizsgálata a Beremendi-kristálybarlangban
- *Fehér Katalin–Nagy Ferenc*: Aeroszol összehasonlító vizsgálata a Szemlő-hegyi- és Baradla-barlangban
- *Fehér Katalin–Mari László*: A felszínborítás változásának hatása a budai termálkarszt barlangjaira a Szemlő-hegyi-barlang példáján
- *Szabó Zoltán*: Az Abaligeti-barlang kiépített szakasza
- *Szabó Zoltán*: Spejzi-barlang

MARCZIBÁNYI TÉRI MŰVELŐDÉSI KÖZPONT VILÁGJÁRÓ KLUB műsorából

Minden pénteken 18 órakor, belépődíj 400 Ft, diák, nyugdíjas 200 Ft.

- Nov. 9. Németh Géza: Afrika legjava – Alaszkától Fokföldig
 Nov. 16. Müller Szilárd: Emberút
 Nov. 23. Pethő Ágnes: Válogatás Dél-Afrika természeti értékeiből
 Nov. 30. Szinay Miklós: Oslo, Bergen és a csodálatos norvég fjordok
 Dec. 7. és 14. Everest expedíciók 2001. október 10.
 Dec. 21. Balog Géza: Yuley, yuley...!

KÜLFÖLDÖN

ALCADI 2002

**ALpok, CArpátok és Dlnaridák 6. Nemzetközi Karszt- és
Barlangtörténeti Szimpóziuma
2002. április 27—május 1. GORIZIA/Olaszország**

Program:

- Ápr. 27. délután: Regisztráció
 Ápr. 28. reggel: Hivatalos megnyitás
 délután: Előadások
 este: Látogatás a Goriziai Múzeumban
 Ápr. 29. reggel: Előadások
 délután: Előadások
 este: Vacsora tájjellegű étteremben
 Ápr. 30. reggel: Előadások
 délután: Kirándulás a St. Giovanni d'Antro idegenforgalmi barlangba
 este: Vacsora tájjellegű étteremben és hivatalos zárás
 Máj. 1. reggel: Kirándulás a Grotta Gigante-be
 délután: Látogatás az első világháborús barlangokba
 este: Vacsora tájjellegű étteremben
 Máj. 2. Elutazás

Részvételi díj 60 000 Lira (30 Euro), mely tartalmazza a részvételt az előadásokon, előadástartás, pószterb bemutatás jogát, a szimpózium megjelent kiadványait, részvételt a közös eseményeken, kávé és üdítőt a szünetekben.

Az **előadások nyelve** valamely UIS hivatalos nyelv, de előtérben az angol. Az előadások időtartama 20 perc (15 perc előadás, 5 perc vita). Az előadások összefoglalása angol nyelven, 1 oldal terjedelemben 2002. április 15-ig küldendő be, melyeket a szimpóziumra sokszorosítanak. A szervezők kérik az összefoglalásokat floppyn (lehetőleg Word-ben) és egy nyomtatott példányban elküldeni. A teljes előadásszövegeket 2002. októberében kívánják megjelentetni, ezért kérik azokat a szimpóziumra magukkal hozni, vagy 2002. június 15-ig beküldeni. Az előadások formai követelmé-

nyei: Cím angolul, tíz sornál nem hosszabb angol összefoglaló, fejezetcímek angolul, a szerző teljes címe; a szöveg 10—20 %-ánál nem hosszabb összefoglalás olaszul; hivatkozások pl. (Shaw 1992) vagy (Shaw 1992, 25) és az irodalom á végén: Shaw, T.R., 1992. *History of Cave Science*. II-XIV, Sydney: 1-338.

Határidők:

Előzetes jelentkezés: 2001. december 1.

Végleges jelentkezés: 2002. március 1.

Előadásösszefoglalások beküldése: 2002. április 15.

A második körlevél április végén kerül kiküldésre.

Előzetes jelentkezési lap a Titkárságon beszerezhető.

A KARSZT FEJLŐDÉSE: KIALAKULÁSTÓL A MEGSZŰNÉSIG

2002. szeptember 17–21.

Postojna (Szlovénia)

Előzetes program:

Délelőtt: felkért előadók előadásai

Délután: kirándulások

Este: poszter-szekciók és társasági élet

Kerekasztal-beszélgetések

2 napos kirándulás

Részletes programot a 2. körlevél fogja tartalmazni.

Előadásokat csak az alábbi felkért előadók tarthatnak. A többi résztvevő poszteren mutathatja be kutatási eredményeit.

Bosak, P.: Karsztfolyamatok észlelése

Ford, C. D.: A tektonika hatása a barlangok fejlődésére

Delannoy, J.J.: A karsztfelszín fejlődése

Dreybrodt, W.: A karsztfelődés alapfolyamata és mechanizmusa

Király, L.: Karszthidrológia, tekintettel a karsztfelődés állapotára

Klimcsuk, A. B.: Karsztfelődés evaporitekben

Palmer, A.N.: Szpeleogenezis karbonátos kőzetekben

Osborne, A.: Paleokarszt: megszűnés és újjászületés

Sket, B.: A karsztfelődés hatása a fauna elterjedésére és sokféleségére

Wright, V.P.: Karbonátos kőzetek diagenézise – elsődleges és másodlagos porozitás kialakulása

Részvételi díj

Teljes jogú: 400 USD (tartalmazza az előadások és a konferencia anyagait, a fogadást, kávé a szünetekben, a délutáni és a 2 napos kirándulás költségeit)

Diák és kíséző: 175 USD.

További részletek a Titkárságon megtekinthetők.

Jelentkezési lap az internetről letölthető.

Cím:

Dr. Franci Gabrovšek
Karst Research Institute ZRC SAZU
Titov trg 2.
6230 Postojna
Slovenia

E-mail: evokarst@zrc-sazu.si
www: www.zrc-sazu.si/evokarst

BARLANGKLÍMA ÉS PALEOKLÍMA

Az UIS Fizikai Kémiai és Karszthidrológiai Szakbizottságának nemzetközi munkaülése

2002. szeptember 24–25.
Stara Zagora (Bulgária)

Témakörök:

Felszín alatti klimatológia	Karsztfolyamatok fizikai kémiája
Karsztüledékek paleoklimatikus rekonstrukciója	Karsztfejlődés
Globális környezeti változások észlelése képződményekben	Karszt geokémiája
Ökorendszerek hatásakarsztos folyamatokra	Biogén ásványosodás barlangokban
Karszthidrogeológia és –hidrológia	Karszterületek szennyeződésének változása
Beszivárgás	Barlangi klíma barlangterápiai hasznosítása
Talaj hatása a karsztos folyamatokra	Barlangok kutatásának és helymeghatározásának módszerei

Előzetes program:

Szept. 24. Érkezés, regisztráció, pohárköszöntő.
Szept. 25–27. Tudományos ülések
Szept. 25. este: Video- és diavetítés
Szept. 27. du. Konferencia-kirándulás
Szept. 28–30. Utókirándulás

Határidők:

2. körlevél megkérése: 2001. dec. 15. (2. körlevelet csak annak küldenek, aki kéri!)
Előadásösszefoglaló beküldése: 2002. január 15.
Teljes előadás beküldése: 2002. június 15.

Az előadások összefoglalása két A/4 oldal lehet.

Az előadások időtartama 15 perc + 5 perc vita. A felkért előadók ideje a vitával együtt 60 perc.

Részvételi díjak:	2002. márc. 31-ig	Márc. 31. után
Teljes jogú	100 USD	150 USD
Diák és kíséző	40 USD	60 USD
Szállás és étkezés	kb. 30–35 USD/nap.	

Kirándulás 30–40 USD/nap.

További részletek a Titkárságon megtekinthetők.

Cím: Petar Delchev, National Museum Earth and Man

4 Cherni Vruh Blvd.

E-mail: P.Delchev@Museum.web.bg

HIVATALOS KÖZLEMÉNYEK

A TÁRSULAT VEZETŐ SZERVEINEK ÜLÉSEI

Elnökségi ülés: 2001. szeptember 20.

E-15/2001 Elfogadta az előző ülés óta eltelt időszakról szóló beszámolót, valamint az elnökségi tagok beszámolóját a korábban elfogadott feladatmegosztás alapján végzett munkájukról.

E-16/2001 Elfogadta azt a javaslatot, hogy a közelmúltban megrendezésre került Barlangterápiai Szimpózium kapcsán a Társulat Barlangklimatológiai és terápiai Szakbizottsága a következő elnökségi ülés keretében számoljon be munkájáról.

E-17/2001 Sajnálattal tudomásul vette Fehér Katalin bejelentését, miszerint a korábban elvállalt könyvtárrendezési feladatot nem tudják teljesíteni.

E-18/2001 Elfogadta a Barlangkutatók Szakmai Találkozójának megrendezéséről szóló tájékoztatót.

E-19/2001 Elfogadta 1 fő új belépő felvételi kérelmét.

Választmányi ülés: 2001. szeptember 20.

A választmányi ülés meghallgatta az előző ülés óta eltelt időszakról szóló beszámolót, a Barlangkutatók Szakmai Találkozójának előkészítéséről szóló tájékoztatót, dr. Leél-Össy Szabolcs beszámolóját a XIII. Nemzetközi Szpeleológiai Kongresszusról. Határozatképtelenség miatt határozatok nem születtek.

BESZÁMOLÓK, JELENTÉSEK

XLV. BARLANGNAP

A 2001. évi Barlangnapot a Bakonyi Barlangkutató Egyesületek Szövetsége tag-szervezetei Tardoson a Malom-völgyben rendezték meg június 22–24-én. A rendezvénynek 310 regisztrált résztvevője volt. A Malom-völgy természeti környezete és az időjárás is kedvezett a programoknak.

A szombati napon 12 barlangban 209-en, vasárnap 8 barlangban összesen 99-en vettek részt barlangtúrán. Szombaton a barlangtúrákkal párhuzamosan került megrendezésre a Marcel Loubens Kupa, melyen 23 háromfős csapat vett részt. A nem mindennapi versengést egy csapat sem úszta meg szárazon.

Az első három helyezett csapat:

1. **Gubacs TOP** (Tisza Levente, Holló Zoltán, Gacsári Zoltán)
2. **Zsoldosok** (Ligeti Márton, Megyeri Katalin, Szabó Dénes)
3. **MAFC I.** (Nyerges Miklós, Köblös Csaba, Németh Zsolt)

A szombat estét videovetítések és – sokak örömeire – az Effekt rock zenekar hajnalig tartó koncertje zárta.

Köszönjük az alábbi támogatóknak a rendezvényhez nyújtott támogatást, segítséget:

Veszprém Megyei Katasztrófavédelmi Igazgatóság, Barlangtani Intézet, Tardos Község Önkormányzata, Kocsis András, Gyulalpin Bt., Fehérkő Bt., Cerbona.

Schäfer István

BESZÁMOLÓ AZ UIS XII. KONGRESSZUSÁRÓL

A Nemzetközi Barlangtani Unió legutóbbi, 1997-ben Svájcban megtartott kongresszusán született döntés értelmében az UIS 2001. évi, XII. Kongresszusa Brazíliában, a Brazil Barlangkutató Szövetség (SBE) szervezésében került megrendezésre. A július 15-től 22-ig tartó központi rendezvénynek a földrésznyi ország fővárosa, a tervezőasztalon megálmodott s a hatvanas évek elején felépített Brasília adott otthont; a kongresszus előtti illetve utáni héten pedig az érdeklődők az ország különféle karszterületeire és barlangjaiba szervezett tanulmányutakra jelentkezhettek.

A július 22-i záróközgyűlésen közzétett adatok szerint a rendezvényen 41 országból összesen 465 fő vett részt; a kézhezkapott résztvevői lista alapján azonban ezek kétharmada Dél-Amerika országaiból érkezett. Magyarországot csupán ketten – Leél-Össy Szabolcs egy sikeres egyetemi pályázat révén, jómagam pedig a Környezetvédelmi Minisztérium kiküldöttjeként – képviseltük. A magas utazási költségek láthatóan nemcsak a középkelet-európai kutatókat érintették érzékenyen: Németországból például csak hárman, Ausztriából pedig egyedül Hubert Trimmel érkezett; s az egyidejűleg zajló NSS konvenció miatt még az USA-ból is alig egy tucatszámú kutató volt jelen.

A „Speleológia a harmadik évezredben: karszterületek fenntartható fejlődése” gondolatkörre épülő kongresszus tudományos programja keretében 6 szekcióban (általános geospeleológia, barlangvédelem és idegenforgalom, feltárás és mérés-technika, archeológia-paleontológia, biospeleológia, barlangi bűvármerülések) összesen mintegy 250 szakelőadás hangzott el, amelyen belül feltűnő volt a fiatal kutatók (szakdolgozók, doktoranduszok) munkáinak magas aránya. A legjelentősebb érdeklődés – úgy az előadások mint a hallgatók létszámát tekintve – az első három témakör iránt volt. A tudományos programhoz Leél-Össy Szabolcs a Beremendi- és Nagyharsányi-kristálybarlangokban végzett vizsgálatokról, magam a magyarországi barlangok ásványkiválásairól tartott előadással járultunk hozzá. Az előadások anyagát a szervezők az eddigi gyakorlattal ellentétben nem kiadvány, hanem CD formájában biztosították a résztvevők számára; a többség azonban hiányolta a hagyományos publikációs formát is.

A Kongresszus záróközgyűlésének első napirendi pontjaként az elmúlt időszak kiemelkedő eredményeinek elismeréseként létrehozott díjakat adták át, melyeket ez alkalommal a publikáció kategóriában a NSS által kiadott Speleogenesis (szerzők:

Ford–Klimcsuk–Palmer–Dreybrodt) könyvnek; feltárás kategóriában pedig az ukránok által elért 1700 m-es mélységi rekordnak ítélték oda.

A következő napirendi pontokként a tagországok képviselői egyhangúlag elfogadták:

- a 24 szakbizottság beszámoló jelentését és munkatervét;
- az UIS gazdasági beszámolóját;
- az UIS hivatalos levelezési címeként a Postojnai Karsztkutató Intézetet;
- valamint azt, hogy az UIS különféle számlákon vezetett vagyona a luxemburgi számlán kerüljön egyesítésre.

Ezt követően került sor az UIS új vezetőségének választására; az összesen 6 fordulós választás során az alábbi személyi döntések születtek:

Elnök: José Ayrton Labegalini (a Brazil Barlangkutató Szövetség elnöke, 30 szavazat; a további jelöltek a francia Mouret és az ukrán Klimcsuk voltak)

Társelnökök: Andy Eavis (Anglia, 32 szavazat); Alexander Klimcsuk (Ukrajna, második fordulóban 17 szavazattal)

Főtítkár: Pavel Bosák (egyedüli jelöltként 35 szavazattal)

Titkárság: Roman Hapka (CH); George Huppert (USA); Andrej Mihevc (SLO); Claude Mouret (F); Fadi Nader (Libanon); Robert Osborne (AUS); Song Lin-Hua (Kína); Abel Vale (Puerto Rico).

A közgyűlés záróbeszédei előtti utolsó napirendi pontként a következő kongresszus helyszínéről született döntés, amit az igen komoly pályázati anyagot összeállító Franciaországgal (Pau) szemben, jelentős különbséggel Görögország (Athén) nyert el – feltehetően „egzotikusabb” és speleológiaiul kevésbé ismert voltának köszönhetően.

A tapasztalatokat összegezve, a kongresszus jó hangulatú és magas szakmai színvonalú rendezvényként értékelhető, amelynek a brazilok lelkes és vendégszerető házigazdái voltak. Az azonban érzékelhető volt, hogy a szervezők kongresszusi tapasztalatokkal nemigen rendelkeznek, így több stabil program is a hagyományoktól igencsak eltérően sikeredett. Így például az előadássorozatot tagoló egynapos kirándulás egy-egy busznyi csoportokban 8 különböző célpont felé irányult; a záróbankettre egy zsúfolt nyilvános étteremben került sor; a nem kifejezetten olcsó utókiránduláson pedig – bár a barlangok igazán lenyűgözőek voltak – érdemi szakmai információt sem írott formában, sem szóban nem sikerült kapni.

Takácsné Bolner Katalin
KöM Barlangtani Osztály

BESZÁMOLÓ A BÚVÁROK NYÁRI FRANCIAORSZÁGI EXPEDÍCIÓJÁRÓL

A Francia-középhegység, mely az ország déli részét jelentős területen fedi, kelet felé haladva fokozatosan 2–300 méteres platóvá szelődül. Az alacsony erdőkkel, bozótossal fedett fennsíkon haladva a táj egyhangúságát hirtelen mélyülő szurdokok szakítják meg. Számos kisebb patak vizét egyesíti a Dordogne, és a tőle délebbre kanyargó Lot-folyó. A száz méternél is mélyebb völgyekbe leereszkedve vad karsztos formák, barlangbejáratok árulják el a hegyek titkait. A folyómeder mellett számtalan,

jelentéktelennek tűnő kerek tavacska sorakozik. Források ezek, s egyik-másik alatt több kilométer hosszú barlangrendszer húzódik. A folyó fölé hajló ágakra kikötött, a vízbe fúródó vezetőkötél látványa megállásra kényszerít.

Talán a legszebb, leghosszabb merülőhelyek ezek, melyeknél jobb Floridában vagy Mexikóban van. A hegységből levonuló olvadékvizek májusig zavaros, hideg körülményeket okoznak. A szifonok kondíciója nyáron kedvező. A látótávolság gyakorlatilag korlátlan, a vízhőmérséklet 14 fok, ami ezekben az áramló vízzel kitöltött alagutakban ideális feltételeket jelent. Olyan területe ez Franciaországnak, ahol a múlt század elején az első komolyabb barlangfeltárások történtek Martel, de Joly valamint Casteret részéről. Szintén e terület adott otthont az első nagy barlangi beúszásoknak. Megemlítendő a Padirac, valamint a Fontaine de la St George, ahol az első lépéseket Guy de Lavour tette meg. Claude Touloumdjian, Bertrand Leger valamint Eric és Francis Le Guen úttörőknek számítanak nem csak a Dordogne, az egész ország barlangjainak feltárásában. Később, 1978-ban Pierre Laureau 1180 métert úszott be a Buarmesles-Messieurs-ba, ami abban az időben rekordnak számított. A következő év augusztusában öt búvár, Francis Le Guen vezetésével 2455 méterre hatolt be a Trou Madame barlangba. A leszállás hat és fél órát vett igénybe. Ezzel kezdetét vették a rekordbeúszások. 1980-tól Jochen Hasenmayer, Olivier Isler rendszeresen hajtottak végre több ezer méteres beúszásokat, e célra kialakított speciális újralégzőkkel.

Szakosztályunk június 21-én indult 10 napos expedícióra a területre, német barátaink meghívására. Hat búvár, 500 kg felszerelés, egy rövid tranzitban 30 óra alatt érte el a festői Rocamadourt. A kemping barátságos, rajtunk kívül szinte senki nem lakja. A hőség szokatlan, árnyat adó fa nincs. A sátrakat cserjés alá szorítjuk. A töltést egy közeli pajtában három B. Junior biztosítja. Úgyiszlóván ideálisak a körülmények, sőt a barlangok is csak néhány kilométeres körzetben vannak. Délelőtt érkezünk, így a nap hátralevő részében szétterítettük a felszereléseket, előkerültek a szerszámosládák, és magunk köré gyűjtöttünk néhány sörösdobozt.

Első utunk a Fontaine de Truff-ba vezetett, ami a legalkalmasabb check-merüléshez. A völgytalpon az út mellett apró tavacska zöldellik. Pocsolyának tűnik. Benne néhány méter mélyen 1,2 m széles, 0,8 magas nyíláson át tágas folyosóba jutunk. Megállunk egy kavicsos lejtőn. Kevés a világítás, a lumeneket lekapcsoljuk, jöhetnek a 35-50 wattos spot-ok. A látvány megdöbbentő és szokatlan. Szabályos, 3-4 m átmérőjű cső nyeli el a fénykévéket. Százhatvan méter után 10 méteres légtérrel átkelés következik, majd keskenyebb járat vezet tovább. A következő levegős üreget 130 méter megtétele után érjük el. Innen gyötrelmesebb száraz szakasz indul, majd a barlang ismét víz alatt folytatódik. Visszafordulunk. A víz ugyanolyan tiszta. Üledék nincs, a járat talpa szálkő. Délután itt még egyet merültünk.

Másnap célunk az Emergence du Ressel. E barlang, mely a Ceté-folyó alatt nyílik, klasszikus példája a területnek. A bejárat után 10 m mélyen 6-8 m magas, 12 m széles folyosó folytatódik. 170 m-re a főkötélről balra felfelé elágazó kötél egy 12 m-en húzódó galériába vezet. E járat a bejáratától 300 m-re 22 m-en csatlakozik vissza. Befelé haladva 450 m-re érjük el a 46-os aknát. Ez a szifon 81 m mély és 1875 méter hosszú. Innen tovább 3 rövidebb szifon vezet, omladékos termeken-folyosókon át. Az ötödik feltárás alatt áll, pillanatnyilag nem járható J. L. Fantoli és Claude Touloumdjian 1978-ban elérték a 46-os akna alját. Jochen Hasenmayer 1981-ben Speleo-Twin Rebreather-rel (STR-80, amely 25 óra üzemidejű a mélységtől függetlenül) majdnem átúszott az első szifonon, itt azonban új járatokat talált. 1990-ben Olivier Isler félzárt

újralégzővel (RI 2000) átjutott a szifonon.

Többünk ezt a merülést várta a legjobban, azonban némileg csalódtunk. A hosszú száraz időszak következtében a folyók vízszintje rendkívül alacsonnyá vált. Ilyenkor a vízszint közelében nyíló barlangokba a folyók vize beáramlik, erősen lecsökkentve a látótávolságot. Két csoportban indultunk. Az első csapat elérte a 46-os kút alját. Itt a víz tiszta volt. A második csoport a felső galéria visszacsatlakozásáig úszott. A víz itt kezdett tiszta lenni. A merülés után ide újabb leszállást terveztünk. Következő nap négy csoportban merültünk. Egy pár a Truffe-be merült, egy csoport az Emergence de Meyraguet-ba indult. Az Unimog a Dordogne partjáig mászott le. Innen mindent összerakva kell átúszni a folyón. A barlang a vízparton nyílik. 100 m patakos barlangjárat után a barlang 50 m-es szifonnal folytatódik. Itt egy 20 m-es légharang után a járat lassan ereszkedik, 80 m után -25 re, további 30 méter után a mélység 30 méter. 220 méterre a bejáratától a szifon 43 méterre mélyül, majd egy lapos járatban folytatódik. A Combre Negré egy épülő autópálya alatt nyílik, a Dordogne egyik mellék-völgyében. A Gin tiszta vizű barlang, rendkívül változatos szelvényű, vad oldásformákkal tagolt. Alján az üledék helyenként teljesen hiányzik, a sárga kömedret sötétbarna kőgolyók borítják. Több szifon vezet 350 méteren keresztül. A barlang teljes hossza 2 km.

A Source de St. Sauveur-ba egy pár merült -58 méterre. Napszúrás és egy enyhe dehidratáció miatt meg kellett szakítani a merülést.

A Trou Madame a helybeliek szerint akkor jó, ha víz folyik belőle. Azaz, amikor nedves. A trou lyukat jelent. Az 50 méteres bejárat szakaszban vonszolókkal húztuk be a felszerelést. Az első szifon 95 méter. A látótávolság akkora, amekkorát lámpáink nem tudnak bevilágítani. A járat 5-6 m széles, 3-4 m magas kanyargó alagút. A talp csipkézett szálkő. A 2. szifon 265 méter. A 3. 10 méter, amit hosszabb levegős folyosó követ. A 4. 350 méter. Középtájon 10 méterre mélyül, innen egy látványos, szabályos kút vezet felfelé. Az 5. mindössze 8 méter. Utána magas levegős folyosó következik. Innen a barlang jellege megváltozik és változatos, vad formákkal folytatódik. A bejáratától 950 méterre fogy el az egyharmad. A merülés 120 perc.

Eljött az idő, hogy megadjuk a Resselnek is. Mindenki megtervezte a maga merülését. Volt, aki a főágban merült. Egy másik csapat a főágon át a 46-os kútba ment. Egy harmadik verzió szerint voltak, akik a felső galériába mentek. A látótávolság megfelelő. A hatalmas folyosóban nagy leszakadt kőtömbök hevernek. Helyenként beépített acélgyűrűk jelzik az egykori depók és dekosátrak helyét. A felső járat keskenyebb, jobban belátható. A végén ferde hasadék vezet vissza a főágba. A 46-os felé vezető járat fokozatosan mélyül, végül egy teljesen tiszta vizű szédítő aknába torkollik. Célszerű volt a felső galérián keresztül az aknába merülni. Ekkor a dekoidó a galériában visszafelé lenullázódott.

A Fontaine de St. George egy elbűvölő kis zöldellő tavacskából nyílik. A forrás-tölcsér 29 méterig meredeken lejt, majd lassan emelkedik. A folyosó 10 m magas, 15 m széles. A látótávolság azonban nem járul hozzá, ahhoz hogy mindezt élvezhessük is. Ráadásul hamarabb kifagytunk. A 350 méterre lévő levegős teremben 50 méterre fel lehetett látni. Innen mindenki visszafordult.

Az utolsó előtti napon mindenki a Source de St. Sauveur-ben merült. A méretek elképesztőek, a látótávolság 20-30 méter. A meredeken lefelé vezető folyosóban 70 méterre ereszkedünk. Itt a járat vízszintesen megy tovább, de minket már várnak a dekoidók.

Az utolsó nap kisebb csoportokban, ki-ki abban a barlangban merült, ahol addig

még nem. Az expedíció során minden barlangban levegővel merültünk aquazeppek nélkül. A 10, 12 literes palackokat hátra szereltük. Esetenként a stage palackot előre, keresztbe.

Az időnk letelt, bár még csak most kezdtünk belejönni. Energiánk is kimerült. De mindenki merült. Csak lapozgatjuk a térképeket, még alig láttunk valamit. Legalább 50 barlang van még a környéken. Egy biztos, jövőre újra elmegyünk.

Szabó Zoltán

Plózer István Víz alatti Barlangkutató Szakosztály

BESZÁMOLÓ A MECSEK EGYESÜLET BARLANGKUTATÓ OSZTÁLY, A PRO NATURA KARSZT- ÉS BARLANGKUTATÓ EGYESÜLET ÉS A SZEGEDI KARSZT- ÉS BARLANGKUTATÓ EGYESÜLET KÖZÖS NYÁRI KUTATÓTÁBORÁRÓL

A Mecsek Egyesület Barlangkutató Osztály és a Szegedi Karszt- és Barlangkutató Egyesület 2001. július 26. és augusztus 12. között rendezte meg szokásos nyári „nagy” kutatótáborát a Nyugat-Mecsekben. A kutatótábor első felében, a Pro Natura Karszt- és Barlangkutató Egyesülettel közösen, a Mészégető források barlangjának vízszintsüllyesztéses kutatására került sor. A kutatótábor második felében a Szudárvölgyi nyelők feltárásának folytatása volt a cél.

A Mészégető források barlangjában tervezett vízszintsüllyesztéses kutatást nagyon komoly előkészítő munka előzte meg, amelynek keretében 2001. januártól dolgozott együtt a MEBO, a PNKBE és az SZKBE közös gárdája. A tábor keretében végzett terepi munkálatok 2001. július 27-én kezdődtek meg. Az első két napban a felszerelések beszállítása, az elektromos kábelek, illetve a szükséges csatlakozók és szerelvények beszerelése történt meg. A 2. napon, július 28-án, még éjszaka egy szivattyúpróbát követően megindult a folyamatos, 24 órás műszakok mellett végzett munka. A III. és a IV. szifonok leszívása után, július 29-én délelőtt sikerült elérni (alig 11 óra alatt) a korábban ismert végpontot, az V. szifont. Délután megkezdődhetett az V. szifon leszívása. Az V. szifonban a feltárási és térképezési, illetve dokumentálási munkálatok egészen augusztus 3-ig, péntekig tartottak.

A kutatás mindvégig rendkívüli nehézségek mellett folyt. A „szokásos” barlangi körülmények és az állandó vízutánfolyás következtében meglévő nehézségeinket, már július 29-én délutántól kezdve igen komoly levegőhiány nehezítette. A magas CO₂-szint miatt a szivattyúzás megkezdését követő 3. naptól mesterséges levegőztetést kellett alkalmaznunk. A felszínről kompresszor segítségével, gumitömlőkön keresztül – tekintettel a rendelkezésünkre álló nagy kapacitásra – szakaszosan jutattunk be friss levegőt a végpont környékére, megteremtve ezzel a biztonságos munkavégzés alapfeltételét.

Fáradozásaink eredményeképpen 52 méter hosszúságban sikerült megismerni a Mészégető források barlangjának V. szifonját. Ezzel a barlang a Mecsek-hegység második leghosszabb barlangjává vált, feltérképezett összes hosszúsága 330 méter. A kutatótábor első hetének jelentősége azonban mindezekon túlmutató, és nem csak a megismert víz alatti barlangszakasz tudományos és természeti jelentőségében van, hanem abban, hogy egy olyan kutatógárdát sikerült összekovácsolni, amely képes rendkívül magas technikai és szervezeti színvonalú kutatási feladatok megszervezésére és hatékony lebonyolítására.

A kutatótábor második felében a Szuadó-völgy víznyelőinek továbbkutatása volt a cél. Komolyabb munkálatokra a Trió-barlang végpontján került sor. Változatosságképpen itt is rossz szellőzési viszonyok mellett kellett folytatnunk a feltárást, aminek következtében itt is ki kellett építenünk a megfelelő levegőztetési rendszert. További nehézséget jelentett az áztató, „jéghideg” iszapfürdő, amely a beszállásnál azonnal „elázó” műszakok tűrőképességét a végsőig próbára tette. A munkánk eredményeképpen 25 m újabb barlangszakaszt sikerült feltárni, amellyel a Trió-barlang összhosszúsága 160 méterre növekedett. A tábor idején megkezdődött a barlang részletes térképének elkészítése is.

Összefoglalva a kutatótábor 18 napját rendkívül eredményesnek minősíthetjük. Ismerve a Mecsek barlangföldtani viszonyait, a feltárt 77 méternyi új járat jelentős eredményként értékelhető. Ugyancsak büszkék lehetünk, ha humán, vagy eszköz oldalról vizsgáljuk meg a kutatótáborra összpontosított erőt. A létszámot a helyszínen megfordult kb. 105 fő jellemzi a legjobban, akik közül 84 fő barlangi műszakot is teljesített. A 18 nap alatt 20 és 50 fő között mozgott a helyszínen tartózkodó résztvevők száma. A felvonultatott technikai „arszenál” nagyságát a Mészégető források barlangjába, majd a Trió-barlangba beépített több millió Ft értékű technikai felszerelés reprezentálja (közel 1 km-nyi tűzoltótömlő, 4 nagyobb, 4 kisebb teljesítményű szivattyú, 500 m öteres kábel, csatlakozók, dobozok, szekrények, aggregátorok, két kisebb, egy nagyobb teljesítményű kompresszor, mindenféle levegőtömlők, akkumulátoros és kábeles fúrók, gépjárművek, stb.), amelyek végül szerencsésen visszerültek raktárainkba és nagylelkű tulajdonosaikhoz.

Befejezésekképpen jelen vázlatos összefoglalónak, itt is szeretnénk köszönetet mondani minden résztvevőnek és támogatónak, hogy segítségükkel megvalósulhatott a közelmúlt talán egyik legnagyobb szabású hazai barlangkutató tábora. Reménykedve az ehhez hasonló folytatásban,

Jó szerencsét!

*MEBO-PNKBE-SZKBE barlangkutatói nevében,
Tarnai Tamás*

A MECSEKI BARLANGKUTATÓK MÁSODIK TALÁLKOZÓJA

Ennek során került megrendezésre az MKCs szervezésében a Szabó Pál Zoltán-zombolynál a névadó századik születésnapján (2001. aug.26-án, vasárnap) a Tubes csúcstól északra, a neves földrajztudóshoz méltó természeti környezetben, az „emlék munkatúra”.

Az MKCs csoportvezetője méltatta a megjelent 20 fő előtt Szabó Pál Zoltán karsztkutató munkásságát, rámutatva, hogy a Dél-Dunántúlon hasonló úttörő munkát végzett az ötvenes években, mint kortársa, Jakucs László geológus az Aggteleki-karszton.

Vass Béla vázolta dr. Szabó Pál Zoltán életútját, kiemelve a karsztvízkutatásban elért eredményeit.

Dr. Lovász György a Pécsi Tudományegyetem professzora ismertette az egyetemen november 7-én tartandó emlékülés tervezett programját.

Ezek után kötetlen megbeszélés folyt fehér asztal mellett, majd sor került a délidőre bográcsban elkészült gulyásleves elfogyasztására is. A vendégek végül meg-

tekinthették a zombolyfeltáráshoz beépített szállítócsigás kötéltechnikát működés közben.

Rónaki László

ÚJ TÁVLATOK A GORTANI KUTATÁSÁBAN

Canin nyári kutatótábor 2001.

Augusztus végén – az elmúlt évekhez hasonlóan – a Gortani-team 16 fő részvételével egyhetes kutatótábort szervezett az olaszországi Canin-plató oldalában, Sella Nevea fölött 1600 méteres magasságban.

A tábor elsődleges célja változatlanul az volt, hogy egy új bejáratot találjunk a további kutatások megkönnyítésére. A számos kutatási pont közül a legígéretesebb a tavaly nyáron felfedezett Magyar-barlang volt. Ez a barlang közelítette meg a legjobban – mintegy 50 méterre – a Gortani új kutatási célpontjait.

A bejáratról -150 méter mélyen egy összeszakadt ikerakna hatalmas, 300 m³-es omladékából előtörő huzat tartotta bennünk a lelket. Fogyatközö reményeinket tükrözte a terem elnevezése is: Kucsera Marciék a tavaly nyári próbabontás közben a Sziszifusz-terem nevet adták az akkori végpontnak.

Kihasználva a tábornytáborozás kötelezően meglévő általános lelkesedést, először a Magyar-barlang omladékának bontásával próbálkoztunk. A bontás és a tekintélyes méretű omladék nem volt mindenkinek egyformán vonzó. Beindultak a találgatások. Nincs egy biztonságosabb, jobb hely?

Kis Móha és Kutya a végponti teremből nekivágtak egy aktív kürtőnek és ki is mászták. A mintegy 20 méteres kürtő azonban egy szűk meanderben el is fogyott. A további gyötörődésnek a meanderben elejét vette a térképezés, ami ismét valószínűsítette a kapcsolatot egy másik, -36 méter mély aknával, amely a felső szintekről ebbe az irányba tartott.

De vissza az omladékhoz. A későbbiekben bebizonyosodott, hogy Marciék tavaly nagyon jól ráéreztek a leginkább sikerrel kecsegtető bontási részre a hatalmas omladékban. A műszak végére ugyanis az omladékból megnyíló kicsiny lyukon dübörögve hullottak egy tágas üregbe a kötömbök, miközben folyamatosan jött a hideg és erős huzat. Örömnömböbe azonban kevés öröm is vegyült, mert az omladékban nyíló keskeny üreget labilis kötömbök halmaza alkotta, ami a bontásokban megedzett lelkeket is megrendítette.

Másnap „gyomorideg”-től és társaim aggodásától kísérve a lehető legnagyobb óvatossággal néhány óra alatt sikerült egy szűk átjárót bontani az omladékban, ami mögött már látszott a tágas folytatás. Slósz, kötél, fúrógép és Gemával már nyomultunk az ismeretlen akna felé.

Rövid, öt méteres ereszkedés, kettéágazó akna, újra felpörög a fúró, stand és 10 méteres ereszkedés után az aknasor alján egy meander bejáratánál állunk, ahonnan a változatlanul erős huzat jelzi a folytatást. A szűkös, de legalább rövid meander után a jól járható letörések mentén egy 10 méteres akna szélére értünk. Itt azonban a kötelünk elfogyott (volt már ilyen...) és kénytelenek voltunk visszafordulni, hogy csak másnap derüljön ki az igazság: **bejutottunk a Gortaniba!**

A másnapi térképezésnél Gema és Móha kitörő lelkesedéssel mesélték, hogy a 10 méteres akna alján megtalálták a téli táborok idején beszerelt köteleinket. A Boulder-fal melletti oldalág kis aknáján át így jutottunk be újból a Gortaniba. Alig 15 perc járásra volt az X ponti téli bivak, ahol nagyot teáztunk az új felfedezésre.

Lehet, hogy Frédinek volt igaza, aki sms-en csak annyit üzent „Gratulálok a kiválasztottaknak”. Azt hiszem nemcsak kiválasztottak, hanem szerencsések is vagyunk, de azt is gondolom, hogy a szívós és céltudatos munka hozta meg gyümölcsét. Mert három évvel ezelőtt az akkori csapat erősen elhatározta, hogy addig nem nyugszik, amíg meg nem találja a Gortani másik bejáratát. És ebből az elhatározásból az eltelt években semmit nem engedett. Most sikerült egy kényelmes és szép aknarendszeren keresztül másfél óra alatt a kutatások középpontjába bejutnunk.

Ez a felfedezés új lehetőségeket, új távlatokat nyit a Gortani-rendszer további feltárásában. Most már talán nem kell tovább titkolnunk, mert reálissá vált az a tervünk, hogy a Gortani keresztül a mi nevünkhöz fűződjön Olaszország legnagyobb barlangrendszerének feltárása. A Gortani teljes hossza egyébként most 32 kilométer, ebből 13 kilométernyi járatot mi, a magyar csapat talált meg.

A tábor munkájában résztvettek (avagy a „kiválasztottak,,):

Börcsök Péter, Gáspár Vera, Gutti Ágnes, Hlavács György (Gyurma), Köblös Csaba, Kucsera Márton, Menyhárt Krisztina (Menyus), Nagy Eszter, Németh Zsolt (Kutya), Nyerges Attila (kisMoha), Nyerges Miklós Dr. (öregMoha), Rabbitovszky Alice, Sásdi László, Sebestyén Péter, Török Ágnes, Zih József (Gemenata).

Köszönet mindenkinek az ismételten jó csapatmunkáért és azoknak, akik távollétükben is nekünk szurkoltak.

Börcsök Péter

VIII. LAKATOS KUPA

A MAFC Barlangkutató Csoport és baráti köre a GUBACS-al közösen szeptember 22-én idén is megrendezte a Lakatos kupa barlangi teljesítménytúrát és versenyt. A rendezvény elsődleges célja az Alsó-hegy zombolyainak megismerése, a zombolytúrázás népszerűsítése volt, ahogy mindig. A feladat, az indulás előtt kézhez kapott túrakalauz és térképek segítségével, a kijelölt alsó-hegyi zombolyok bejárása minden évben, melyet idén három technikai feladattal toldottak meg a rendezők.

Soha nem látott tömeg gyűlt össze már péntek este a Vecsem-forrás melletti táborhelyen, reggelre 21 csapat adta le a nevezését a nemes vetélkedésre. Az egész napos verseny során szoros küzdelemben dőlt el a helyezések sorsa.

A végeredmény:

	pont
1. Debreceni Kristály BKCs I. (Finta B.; Szórádi A.; Kovács G.)	938
2. KöM Barlangtani Osztály csapata (Egri Cs., Zsigmond Sz., Reszegi A.)	917
3. Gubacs I. csapata (Nagy I.; Gacsáry Z.; Kékesi I.)	844,5
4. Szabó J. vegyescsapat (Túri L.; Holló Z.; Ferenczi B.)	802
5. Micimackó I. (Mikolovics V.; Söregi I.; Vaspöri Sz.)	702,5
6. Debreceni Kristály BKCs II. (Halasi M.; Illés É.; Seben T.)	668
7. ANP csapata (Gruber P.; Bárkányi Cs.)	622,5
8. Marcel Loubens I. csapata (File F.; Hegedűs N.; Geller T.)	583
9. Adrenalin BKCs (Gáspár V.; Makó L.; Váradi Cs.)	522,5
10. Szabó József BKCs I. (Span T.; Szoták M.; Aradi G.)	438,5
11. Hajnóczy BKCs junior csapata (Kiss O.; Hunyadi I.; Mányai Z.)	405,5
12. Gubacs II. (Hammer R.; Tóth A.; Simon L.)	394
13. Papp F. II. csapata (Ligeti M.; Izápy B.; Megyeri K.)	369
14. BEAC II. csapata (Huber Kilián + ?)	356

15. Szabó J. III. csapata (Kozur, A.; Bene Zs.; Takáts G.)	355
16. BEAC I. csapata (Németh T.; Romhányi O.; +?)	347,5
17. Hajnóczy BKC's senior csapata (Kugyella L.; Rántó A.; Molnár L.)	306
18. Szabó J. II. csapata (Mimlits G.; Vass M.; Kiss Z.)	294
19. Papp F. I. csapata (Csekő Zs.; Borzsák K.; Borzsák V.)	244
20. BEAC III. csapata (Szemi +?)	178

Helyezés nélkül zárt a Nyíregyházi Denevér BKC's csapata, amely a Szerencselovag Kategória győztese lett néhány perccel megelőzve az Adrenalin csapatát, akik szintén megpróbálták e különdíj megszerzését (pechmágnes különdíjat kaptak ezáltal).

A Rendezőség ezúton is szeretne köszönetet mondani a versenyt már évek óta rendszeresen támogatóknak, a legjobb barlangász felszereléseket árusító GURU sportboltnak, az Aggteleki Nemzeti Parknak és az MKBT-nek. Külön köszönet jár minden megjelentnek a látogatásért és a versenyzőknek a közel 1 tonna törmelék eltávolításáért a MAFC csoport hagyományos bontási pontjáról, a Körte-zsombolyból. (A versenyen készült fotók a Társulat honlapján megtekinthetők - <http://www.barlang.hu>)

Nyerges Miklós

HÍREK, HIRDETMÉNYEK

ŐSZI BARLANGKUTATÓ TÁBOR A KAB-HEGYEN

A Bakonyi Barlangkutató Egyesületek Szövetsége 2001. november 1–4. között őszi barlangkutató tábort szervez. A tábor helye: a Kab-hegy csúcsán a Veszprém Megyei Katasztrófavédelmi Igazgatóság átjátszó állomása. Szállás fűtött épületekben saját hálózsákban. A tábor célja a terület barlangjainak további feltáró kutatása.

A nyár folyamán a Kab-hegy Öreg-köves-barlangjában – többéves kitaró munka eredményeként – kb. 100 méter új járat feltárásával mintegy 60 méter mélységbe sikerült lejutni. Ezzel az eredménnyel az Öreg-köves barlang a terület legmélyebb barlangjává lépett elő. Az aknákból álló járatrendszer több pontján is lehetőség van a továbbjutásra.

A tábor programja: a *Bújó-lik* végponti szifonjának vésése, az *Öreg-köves-barlang* új járataiban létrák beszerelése és a huzatos hasadéknál további bontás, valamint ácsolási, és járatbiztosítási munkálatok a *Baglyas-* és a *Zs-1-es* víznyelőkben.

Mindenkit szeretettel várunk !

Bakonyi Barlangkutató Egyesületek Szövetsége
Schäfer István

ALAPFOKÚ BARLANGJÁRÓ TANFOLYAMOK

Az FTSK Barlangkutató Szakosztály 2001 novemberétől kezdődően 2002. februári vizsgával záródó alapfokú barlangjáró tanfolyamot indít. A tanfolyam első előadása 2001. november 7-én 18 órakor lesz az FTSK Barlangász Klubban. A klub címe: Budapest, XI. Bartók B. út 19. pinchelyiség.

Részvételi díj: 15 000 Ft.

Bővebb felvilágosítás és jelentkezés: Zsóllyomi Zsolt 06-30/974-8575

A Myotis Barlangkutató Csoport klubhelyiségében (XI. Bartók Béla út 134.) december első szerdáján (17 órakor) alapfokú barlangjáró tanfolyamot indít májusi vizsgával. Regisztrációs díj: 1000 Ft. A tanfolyam önköltséges.

Lengyel János (tel.: 06-20/953-1220; <http://www.extra.hu/myotis>)

FELHÍVÁS

Alapítványunk évek óta a Kab-hegy lábánál, Öcs nevű faluban üzemeltet egy barlangkutató házat, bekapcsolódva a Bakonyi Barlangkutató Szövetség munkájába.

Ez évben a falu is csatlakozott a „Művészetek Völgyéhez”, amely Kapolcsról indult több mint tíz éve, s az idén Kapolcs, Monostorapáti, Vigántpetend, Taliándörögd és Öcs adtak otthont az egy hétig pergő non-stop mű-

vészeti események, ismert és ismeretlen előadó- és képzőművészek tolmácsolásában.

Öcs a „Csend faluja” elnevezést kapta, mivel tényleg az. Ez adta az ötletet, hogy a csend falujában a csend világáról, barlangkutató életünk művészeti oldalát bemutathatjuk, amelyet a falu népe nagy örömmel, kíváncsian vár.

Amire eddig gondoltunk és amire további ötleteiteket és jelentkezéseket várjuk.

Barlangkutatók kórusa

Felhívás a barlangkutatók kórusának megalakítására és abban való részvételre.

Célja a barlangkutató életünk során íródott saját dallamú, szövegű illetve az ismert dallamú szövegátiratok és kottájuk összegyűjtése, feldolgozása, majd kórus-, később zenekari műre való átdolgozása, természetesen a szerzők feltüntetésével.

A művészeti vezetést Dinnyés József daltulajdonos barátunk vállalta. Várjuk minden szakképzett és szakképzetlen, de a tevékenykedésünk zenéjét szerető énekes és hangszeres tudással rendelkező barátunk jelentkezését.

Az első nyilvános fellépést a 2002 Öcs – Völgynapokra tervezzük, de nincs kizárva egy korábbi eseményen való próbaelőadás sem, a későbbiekben több hivatalos fellépés is kínálkozna, a művekről kottás füzet, CD, videóklipp kiadását tervezzük, aztán Hollywood.

Barlangkutató múzeum

Barlangkutató házunkkal szemben sikerült egy másik dűledező, de egy kis, egy-két hetes munkával rendbe hozható házat birtokba venni, ezt szeretnénk a barlangkutatók múzeumának berendezni, ahol időszakos kiállítások rendezését tervezzük, festmény, fotó, képeslap, bélyeg, jelvény stb., ahol és amiben a barlangkutatók szerepel. A múzeum írott leltárral fog működni a tulajdonos vagy az adományozó feltüntetésével, amelyről szintén kiadványt tervezünk a későbbiekben, így aki valami érdekességgel rendelkezik és hajlandó azt a múzeum részére átadni, akkor azt leltárba veszünk, bemutatjuk, ha kell, megőrizzük vagy a kiállítás után a tulajdonosának visszadjuk. A kiállítások ideje alatt a falu öröket biztosít!

A múzeum kialakítására segítőköt keresünk, tetőbontás, átalakítás, tereprendezés, házfestés, üveges kiállítópult-készítőt vagy adományozót, pénzadományokat is

el tudnánk hasznosan költeni, és még alapítványi igazolást is tudnánk adni róla, de biztos nem adtok (?!).

Csalogató: a ház a falu közepén áll, a kocsmától a harmadik ház, alatta egy 5x6-os boltíves pince van, itt rendezzük be a későbbiekben a Barlangkutatók Borospincéjét, a kiállítás alatt itt lesz a daloskönyvünk, CD-ék, verseink bemutatása, gyertyafénynél.

Barlangkutatók filmfesztiválja

Az ideai művészeti napokon a filmművészek is bemutatkoztak falunkban, jövőre várják a mi barlangos filmjeinket is, annál is inkább, mivel több helybéli lakos velünk tartott a Kab-hegyi kutatásokban, és igazán mondom, komoly, valós, igazi barlangos humoros felvételek készültek, na főleg ilyen amatőr filmeket várunk, jelezve, hogy mit lehet nagyközönség előtt vagy csak zárt körben leadni.

Ilyen filmfesztiválokat az 1980-as években láttam kis francia vercorsi falukban, úgy tűnik, ezt most mi is megvalósíthatjuk, a zsűribe igyekszünk ismert filmeseket beszerezni, a díjazásra kitalálni és megfigurázni a Kis zöld kövöt, mint a magyar barlangos filmesek oszkarját.

Agyakat, fantáziákat beindítani, elengedni, termékeit megtekinthetjük, hallhatjuk jövőre a „Csend falujában” Öcsön, amire már most szeretettel hívunk mindenkit.

Jelentkezés : Kardos László, alias Mariskánál 06 70 220 55 27

ÚJ BARLANG A BÜKKBEN

2001. június 2-án a Debreceni Búvárklub Barlangkutató Szakosztályának hat lelkes tagja terepbejárást tartott a Lyukas-gerinci-zsomboly környékén. A zsombolytól dél-délkeleti irányban levő Betyár-barlang közelében vizsgálódtak leginkább. Egy korábbi információ alapján két barlangra utaló karsztképződményt találtak, és hozzáfogtak ezek bontásához. A csapat egyik embere egyórás „görcsölés” után elindult a hegyoldal déli oldalán kelet felé, és a Lyukas-gerinci-zsombolytól kb. 100 méterre a hegygerincen egy fél négyzetméteres aláhajló sziklára lett figyelmes. A nála levő rigólirozó (kétágú villás talajlazító) szerszámmal (mely korábban az „ördögüző” nevet kapta) elhúzta a szikla tövétől az avar, és lapát híján kézzel szedte a köves-földes törmelékét. A körvonalazódó bejáratot 3—4 nagyobb kötömb zárta el, melyet kezdetben megmozdítani sem lehetett. Segítségre volt szükség, ami meg is érkezett egy újabb csapattárs személyében. Ketten mozdították ki helyéről a mázsás köveket, így nagyobb hely maradt a további munkálatokhoz. Egy méter mélységben emberfejnyi kötömbök elmozdítása után kisebb kövek hangos, hosszantartó kopogással gurultak a mélybe. E sokat sejtető hangok új erőt adtak embereinknek. 1,5 méteren hatalmas beékelődött kötömb zárta el az utat, mely kiemeléséhez kötélre volt szükség. A csurgói barlangászahzból már kötéllel és mászócuccal felszerelve tértek vissza a barlanghoz. Ekkorra már a többiek is a helyszínre értek. Ketten lemásztak a járatba, kötelet kötöttek a kő köré, majd négyen kihúzták azt a barlangból. Szabaddá vált a bejárat, és elsőként a felfedező szállt a mélybe. Kb. 5 m szabad mászás után kisebb akna tetejéhez ért, melynek leküzdéséhez kötélre (10 m) volt szüksége. Őt követte még két kutató. Az aknába (kb. 5 m) leereszkedve a járat jobbra kanyarodik, lejt és kb. 10 m megtétele után omladékban ér véget. A barlangászok megkezdték az omladék bontását, és tervezik további folytatását. A barlang becsült hossza 20 m, mélysége kb. 21,5 m. Az „Ördögüző-barlang” nevet kapta, utalva ezzel a feltárásánál

használt egyetlen kéziszerszámra.

A barlang további feltárását, térképezését az ősz folyamán a birtokunkban levő kutatási engedélyben foglaltak szerint folytatjuk.

Horn István (Pihe)
kutatásvezető

MEGJELENT

Az erdélyi Szigethegység 1:200 000 méretarányú térképe, a már ismert erdélyi turistatérkép-sorozat újabb tagjaként.

Magába foglalja a nagyjából Nagyvárad–Arad–Déva–Gyulafehérvár–Kolozsvár által közrezárt területet. Feltünteti a jelzett turistautakat, a hátoldalon a fenti öt város térképét, a túra- és kirándulásleírások mellett tartalmazza a természetvédelmi területek adatait, a leghosszabb és legmélyebb barlangokat, valamint településjegyzéket.

Kapható a Társulat Titkárságán, ára: 700 Ft

FELFEDEZŐ: BARLANGÁSZ BEÜLŐ!

Alacsony Croll állás, kényelmes, mindenhol állítható, trevira 4,5 cm-es hevederből, rozsdamentes csattal, biztonságos varrással.

Ára: 6900 Ft

Megvásárolható az esztergomi Barlangkutatók Szakmai Találkozóján
Érdeklődni: Zsólyomi Zsolt (Frédi): 06-23/421-992; 06-30/9748-575.

MKBT TÁJÉKOZTATÓ

Megjelenik minden páratlan hónap elején (lapzártá: minden páros hónap 10-én)

Kiadja a Magyar Karszt- és Barlangkutató Társulat

1025 Budapest, Pusztaszeri út 35.

Tel.: 346-0494, tel./fax: 346-0495. E-mail: mkbt@axelero.hu

Szerkesztő: Fleck Nóra. Felelős kiadó: Börcsök Péter

A tájékoztató számára leadott cikkek, anyagok tartalmáért a szerzőik felelősek.
Floppyn és e-mail-en érkező anyagokat Microsoft Office 2000 ill. Win 98/Office 97 formátumban tudunk fogadni.

A SPELEO JUNIOR BT 2001. éves árlistája

Overall (5 féle anyagtypusból igények szerint)	9 200 Ft-tól
Polar aláöltözés (műnyúl)	5 980 Ft
Barlantos beülő (4 ponton állítható, varrott)	6 000 Ft
Angol Y-szíjas sisak	2 500 Ft
Slószos bag	800 Ft
Barlangi bag zsákok (600 gr-os kamion ponyvából)	2 500 Ft-tól
Tépőzárás kötélvédő (kamion ponyvából)	800 Ft
Gumicsizma minden méretben (békebeli fekete)	2 600 Ft-tól
Pamut aláöltözés (műnyúl póló anyagból)	5 000 Ft
Önfeszítő deréköv (heveder + fém csat)	800 Ft
Piezo gyújtású fejkarbidlámpa (nem orosz!)	4 800 Ft
Bivak zsák (2 személyes) anyagától függően	7 000 Ft-tól
Hátizsákok minden méretben, a 90 literes ára	14 800 Ft
Lábszárvédő (kamásli) anyagától függően	2 900 Ft-tól
Pehely hálózás (komfort fokozat kb. -20 °C)	24 800 Ft
Pehelykabát (500 gr töltősúly)	18 400 Ft
Polarkabát (200-as polar, 1—2 rétegű)	5 175 Ft-tól
Esőruha (Svéd F.O.V. márkájú lélegző anyagból)	9 000 Ft-tól
Francia Zoom minőségű elemes fejlámpa	5 000 Ft
Karbid	200 Ft/kg
Statikus barlangáskötél 30 m	9 000 Ft
Rozsdamentes kötélhágcsó	13 000 Ft/10 m

Megnyitottuk bizományi „részlegünket”, ahová hozhattok minden sportcuccot (fizetség eladáskor utólag!).

Címünk: 1095 Budapest, Mester u. 41/A

Telefon: 06-1/216-1734

Mobil: 06-20/367-6964; 06-20/373-9418

Sporttársi üdvözlettel
Kocsis András

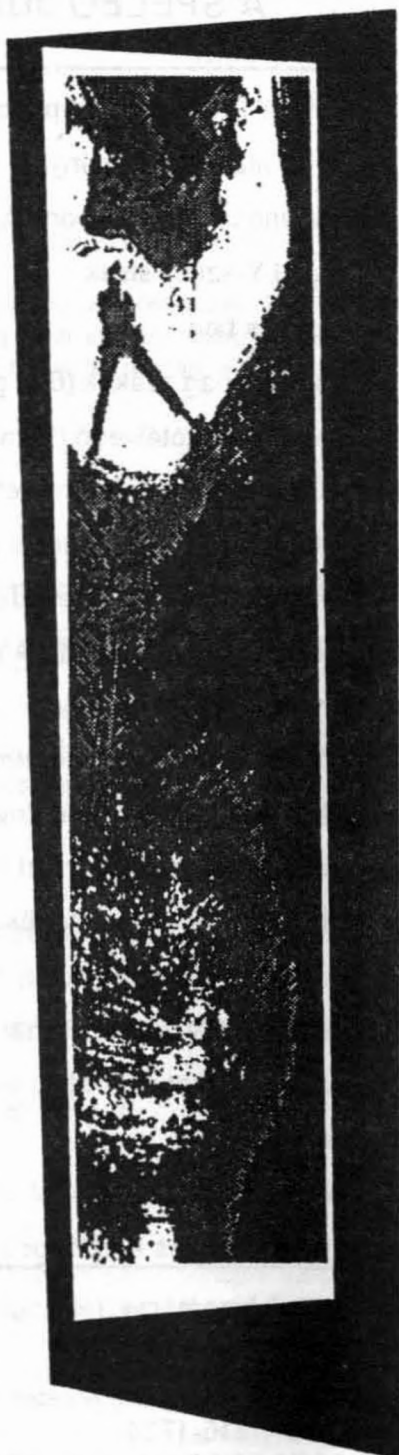
bakancs	☒	lámpa	☒
hátizsák	☒	karbidtartály	☒
hálózsák	☒	karbid	☒
sátor	☒	sisak	☒
derékalj	☒	overall	☒
főző	☒	aláöltözés	☒
edények	☒	beülő	☒
polár	☒	maillon	☒
Gore-Tex	☒	karabinerek	☒
tájoló	☒	kantár	☒
GPS	☒	Stop-csiga	☒
könyv, térkép	☒	Croll	☒
bivakos bag	☒	Poignée	☒
köteles bag	☒	lépőszár	☒
nittes bag	☒	kötél	☒
kisbag	☒	kötélvédő	☒

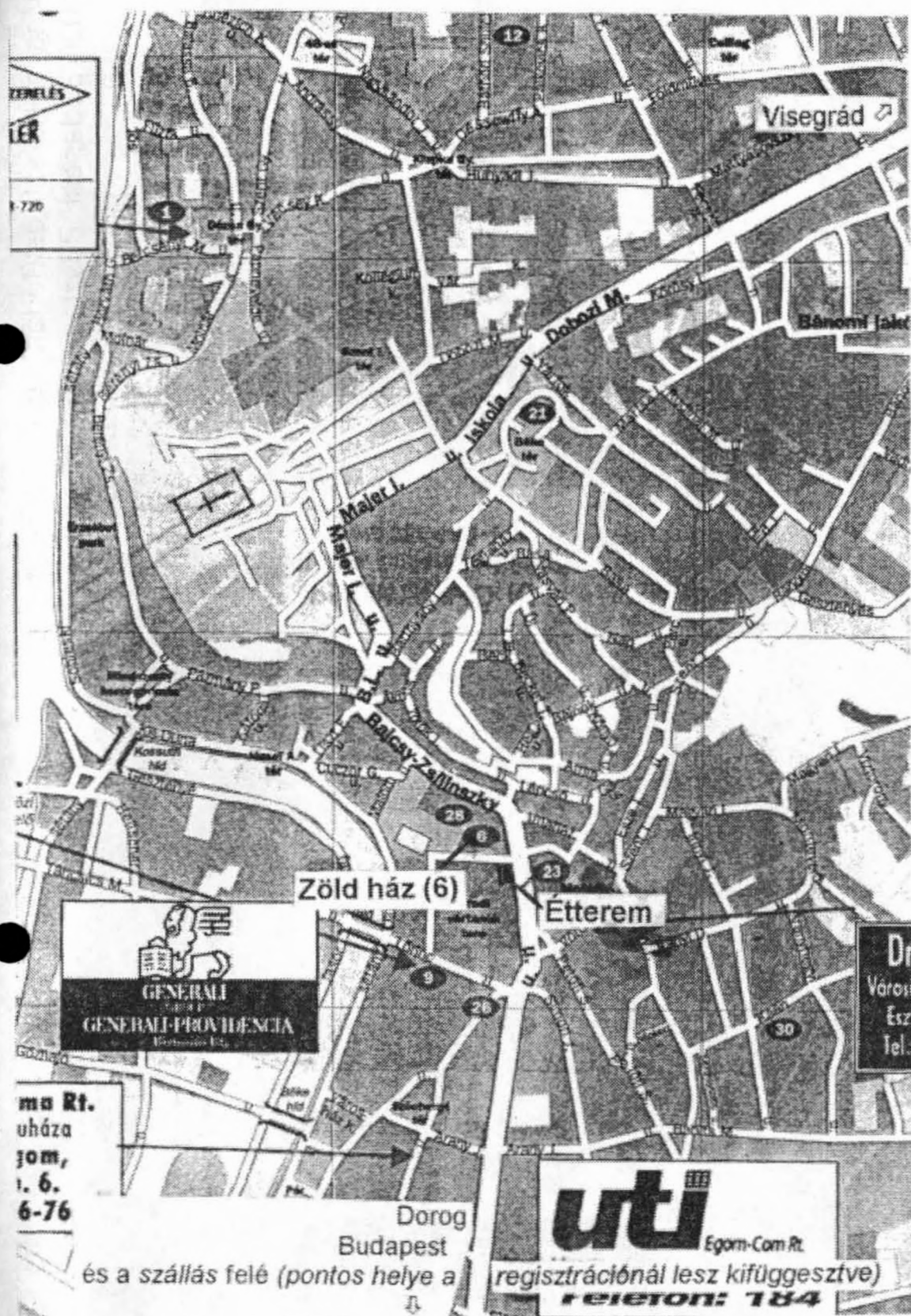
TENGERSZEM-SPORT
a Gortani-expedíció hivatalos támogatója

Budapest, VII. ker.
Dohány u. 29., Rákóczi út 32.
tel.: 322-1606, fax: 342-9551

www.tengerszem.hu

**MKBT-TAGOKNAK
7% KEDVEZMÉNY**

ma Rt.
uháza
jom,
1. 6.
6-76

és a szállás felé (pontos helye a

Dorog
Budapest

uti

Egom-Com Rt.

regisztrációnál lesz kifüggesztve)

184

Magyar Karszt- és Barlangkutató Társulat
1025 Budapest, Pusztaszeri út 35.

NYOMTATVÁNY